

NIEUWSBRIEF VOOR LEDEN
STICHTING RUITERSPOREN

het RUITERTJE

56

3 MAART 2022

JAARGANG 12

STICHTING RUITERSPOREN

INHOUD SAMENGESTELD DOOR

JAAP RUITER

REAGEREN?

RUITERSPOREN@GMAIL.NL

De foto hierboven stamt uit 2012 en heb ik gemaakt bij de Dinkel die in Twente langs onze oostgrens stroomt.

Dit eerste **RUITERTJE** van 2022 ligt al een tijdje half klaar op de plank. Het werkelijk afmaken heeft me deze keer wel moeite gekost. Eind februari is mijn moeder overleden- 100 jaar oud – na een periode waarin ze snel minder werd.

Dit **RUITERTJE** draag ik aan háár op; ze was altijd geïnteresseerd in mijn stamboomonderzoek en sommigen van jullie zullen zich haar wel herinneren van de eerste Ruiterdagen.

In deze donkere en onzekere tijden wil ik iedereen een hele fijne en verlichtende lente toewensen! Veel leesplezier!

Jaap Ruiters, voorzitter

Ken je iemand die vást geïnteresseerd is in onze familie(stamboom)?

Stuur hem of haar dit **RUITERTJE**!

(DE) RUITER

◆ VOORTGANG ONDERZOEK

Het onderzoek naar de Vroege Ruijters (onze verste voorouders uit Blokzijl/Muggenbeet) en de Hanze Ruyters (de Zutphense Ruyterfamilie met aftakkingen naar het Baltische gebied) gaat onverminderd voort.

Voor het eerst sinds lange tijd kon ik weer eens wat Ruiters toevoegen aan de stamboom. Het deed me herinneren aan de jaren 90 toen ik samen met de inmiddels overleden **Ali Douma** elk jaar honderden 'nieuwe' (De) Ruiters kon bijschrijven. Zij bezocht de archieven in Steenwijk en Zwolle en stuurde me regelmatig in klein handschrift volgeschreven papiertjes en ik verwerkte al die informatie vervolgens in de stamboom. En dan maakte ik mooie overzichten op papier met behulp van mijn eerste genealogieprogramma's en die stuurde ik dan weer retour. Dat was een mooie en vruchtbare samenwerking!

De laatste jaren komt er nog maar weinig nieuws binnen; zelfs al vermoed ik dat er tegen de 1000 nog onontdekte (De) Ruiters op deze wereld rondstappen of dat hebben gedaan. In archieven zul je ze niet vinden, want hun gegevens zijn niet openbaar. Daarbij komt ook nog de problematiek van de AVG-privacywet. Die verhindert mij om gegevens van nog levende personen te publiceren, tenzij ze daar zelf toestemming voor hebben gegeven. Enige jaren geleden zorgde deze wet ervoor dat ik van de 2800 (De) Ruiters uit de stamboom er nog circa 1500 mocht tonen. Dat was destijds een flinke afknapper voor mij, maar daardoor heb ik me meer op de allervroegste generaties Ruijters gestort, met opzienbarende resultaten. Van onze eerste generatie (Jan Sijmons Ruijter) kennen we nu 11 generatiegenoten (broers/neven/nichten etc.). In dit **RUITERTJE** komen de laatste vondsten aan bod.

◆ 1572: DE GEBOORTE VAN NEDERLAND

Iedereen kent 1568 als het beginjaar van de 80-jarige oorlog. De slag bij Heiligerlee werd weliswaar door de Staatse troepen gewonnen, maar bleef verder zonder enige betekenis. Wat dat betreft is het jaar 1572 van meer belang geweest. Het begon met de inname van Den Briel door de watergeuzen. De reactie van de Spaanse koning was furieus. Hij stuurde Alva met een grote legermacht naar de Nederlanden en de daarop volgende vijandelijkheden kunnen achteraf beschouwd worden als 'de geboorte van Nederland'. Veel van de strijd heeft zich afgespeeld in de Achterhoek, en het komende jaar zullen daar veel herdenkingen plaatsvinden.

Voor onze stamboom is natuurlijk vooral de strijd om Zutphen van belang geweest; in komende **RUITERTJES** zal ik daaraan aandacht besteden.

◆ 1672: RAMPJAAR

Een ander jaartal dat de meeste van ons wel kennen is natuurlijk 1672. Ons land wordt binnengevallen door de Engelsen, de Fransen en de legers van de bisschoppen van Keulen en Munster.

Voor onze familie is dat - voor zover bekend - van minder invloed geweest, maar later dit jaar zal ik in een **RUITERTJE** hier extra aandacht aan schenken.

◇ ACHTERNAMEN

Iedereen die zich afvraagt wat zijn achternaam nu werkelijk betekent, kan terecht op de website van het [Centraal Bureau van Genealogie](#).

Als we daarop kijken wat de betekenis van "Ruiter" is, lezen we:

verklaring:

Beroepsnaam voor een ruiter of een adresnaam ontleend aan een huis (of een schip) genaamd De Ruiter; zie De Ruiter.

Daarnaast zou Rui(j)ter(s) een patroniem kunnen zijn, een klankvariant van Roeters; zie aldaar.

Het is niet ondenkbaar dat er families zijn die uit een Duitse familie Reuter voortkomen; in dat geval kan behalve hier reeds vermelde verklaringen nog sprake zijn van de mogelijkheid dat het een beroepsnaam betreft voor een landontginning, een akkerbouwer, op basis van de betekenis van het Duitse werkwoord reuten = dts. 'roden' = nl. 'rooien'.

We weten inmiddels wel zeker dat voor ons de eerstgenoemde verklaring van toepassing is. Grappig in dit verband is de laatste opmerking over een *Duitse familie Reuter*. Deze situatie is misschien van toepassing in latere tijden, maar in de middeleeuwen bij de Hanze Ruyters ligt het anders. De begrippen Nederlands en Duits zijn dan eigenlijk niet van toepassing. Daar zien we dat de oerversie – het Nedersaksische Ruter – in de Nederlanden als Ruyter, en in het Duitse Rijk later als Reuter wordt geschreven.

Ook de naamsvermeldingen en literatuurreferenties zijn interessant:

naamsvermeldingen en literatuurreferenties:

- Meynolt Ruter, Zwolle 1449 [Maandrek. Zwolle 1449].
- Piter Rutaertsz, Vlist 1449 [A. Bicker Caarten, Middeleeuwse watermolens in Hollands polderland, 1407/'08-rondom 1500, Wormerveer 1990, p 168].
- Diric Ruter, te Norg ca. 1450 [Schattingslijst Drenthe ca. 1450, p 75].
- Johan Ruyter, Sittard 1462 [Arch. Gasthuis Sittard, p 233].
- Vergelijk: ruytter Willem, Leeuwarden 1531 (Hoeksterespel) [Fontes Leovardienses, p 53].
- Jan Rueter Henrickssoen, Zutphen 1600 = Jan Ruter, richter 1606 = Johan Rutter, burgemeester 1607 = Jan Ruyter, 1609; Henrick Rueter, secretaris 1600 [Galema-2000, deel 1, p 111].
- Dirck Janssen Ruyter, Huisduinen 1636 [Schoorl-1998, p 78].
- Jan Claesz Ruijter, Aardswoud 1647, schipper op 'de Ruijter' [Douwes-1984, p 211].
- Jan Ruiter - schip Witte Ruiter, Hoorn ca. 1700 [Royen van-1987, p 247].
- "Ruiter werd na 1811 als Ruijter en Ruyter geschreven en als Ruter uitgesproken." [A. Pruimboom, 'Namen en noemen', in: Op de Hòdgte. Historische Vereniging Wieringen 9 (1997), nr 4, p 1034].

Dit zijn hele bekende namen! Johan Ruyter uit Sittard waren we vorig jaar al tegengekomen; zie het nieuwsbericht van 8 juli 2021 :

<http://www.ruitersporen.nl/nieuws/index.php?2021-08juli2021>

En de laatstgenoemde zijn **Johan RUYTER TOT VIERACKER** en zijn vader **Henrick**; welbekend uit de Zutphense Ruyters. Hun achternaam wordt rond deze tijd bijkans in elke akte anders geschreven: Ruyter, Rueter, Ruiters, etc.

◆ OPGROEIEN IN HET DAL

In 2019 is in eigen beheer uitgegeven: 'Opgroeien in het Dal: het dagelijks leven in een echte Steenwijker volksbuurt'.

De samenstellers, Carolina Linthorst en Liesbeth Hermans hebben een aantal interviews gehouden met (ex-)bewoners van deze wijk. Op p. 119-123 vinden we een kort verhaal van Albert de Ruiter over zijn Steenwijker jeugdijaren. Betrokkenen hebben toestemming verleend om dit korte verhaal op de website Ruitersporen te plaatsen, waarvoor hartelijke dank!

Titelgegevens: Carolina Linthorst en Liesbeth Hermans (samenst.). Opgroeien in het Dal: het dagelijks leven in een echte Steenwijker volksbuurt. [Steenwijk, 2019].

Albert is een zoon van [Karst de Ruiter en Jacoba Spitse](#).

Het Dal ontstond midden jaren twintig van de vorige eeuw. De staat van de huisjes in het wijkje 'Achter de Kaarke' was zó erbarmelijk dat het toenmalige gemeentebestuur besloot deze bouwvalletjes af te breken en de bewoners een nieuwe stek aan te bieden, aan de andere kant van stadspark Rams Woerthe. Een naam voor het intieme woonwijkje was gauw gevonden: 'Het Dal' omdat het gebied lag in het stroomgebied van het oude Steenwijker riviertje de Aa.

Albert ("Appe") de Ruiter

Precies op de plek van het hek van de Stadstuin De Nettelbosch stond het huisje waar moeder De Ruiter het matrasje van baby Albert in een ladenkast legde.

"Mijn kleuterjaren heb ik in de Nettelbosch doorgebracht. Precies op de plek waar nu het hekje van de nieuwe stadstuin staat, daar stond ons huisje. Ik geloof dat er toen nog maar drie over waren. De rest was al afgebroken, veel soeps was het ook niet. Piepkleine woningen waren het. Voor mijn bed was geen ruimte, daarom maakten ze er een voor mij in de kast. Tweede plank van boven. Matrasje erin, dat was mijn bedje en dat paste goed voor het kleine manneke dat ik toen nog was.

Er was daar onderaan die Hogewal een grote groene, ruige wei. Daar groeiden de fruitbomen van Andries van Erkelens, waar we inklimmen

om lekkere appels of peren te jatten. Stond hij met de vork onder de boom: "Kom d'r eens uut!" Nou, mooi niet natuurlijk, wij bleven rustig zitten, hoog en droog en veilig.

Als mijn vader ging palingvissen, haalden we de pieren bij Volkers uit dat lange stuk tuin van hem. De gemeente stortte daar bladafval en dat trok wormen die lekker groot en dik werden. Ideaal om paling mee te vangen. Met de benen in de fietstassen van vader mocht ik achterop mee. Richting Giethoorn, bij de eerste ophaalbrug, daar bij de bosjes. Klinkt wel romantisch met de oren van nu, maar dat vissen was bittere noodzaak voor

ons gezin! Wij aten geen vlees, maar vis en die moesten we zelf vangen. Maar heel af en toe kon er een homp vlees vanaf. Alleen van de noodslachting!

We verhuisden naar de Aastraat in het Dal. Als kleuter zat ik op de Fröbelschool aan de Gasthuisstraat. Daarna School C en de Wilhelminaschool. Ik had er geen hekel aan, leren ging me best goed af en dat deed ik ook wel graag.

Als je me vraagt wat we in Het Dal speelden, dan denk ik het eerst aan de weg naar school. Bij park Rams Woerthe begon het hek, met dat schuine muurtje eronder. Onze kindervoeten pasten precies tussen de spijlen. Met onze handen eromheen geklemd en de voeten op de muur, zo klauterden we naar huis.

Wat een eenvoudig spel hè, maar we hadden ook niet veel anders. Zo waren die tijden toen in het Dal, mijn vader heeft altijd heel hard gewerkt om voor ons geld te verdienen.

Schoolreisje? Ik geloof dat we daarvoor het hele jaar moesten sparen, en ik ben maar één keer mee geweest. Arme sloebbers waren we, hoe hard vader ook ploeterde. Dat moet voor hem misschien toch ook wel pijnlijk zijn geweest. Hij draaide op de Dijka nachtdiensten en om meer geld te verdienen deed hij dan een dagdienst er soms meteen achteraan. Nee, aan het te weinig werklust heeft het zeker niet gelegen. Ja, we waren arm. Soms had mijn moeder niet eens suiker. Dan stuurde ze me naar tante Wil, daar moest ik dan een kopje suiker "lenen".

Als je maar fantasie hebt, heb je geen speelgoed nodig: klauteren langs het hek van Rams Woerthe.

DYKA houdt zich al sinds 1957 bezig met de productie van kunststof leidingsystemen. Ze produceren en leveren niet alleen hun eigen producten, maar zijn ook groothandel in diverse A-merken.

Je hebt van die herinneringen die je altijd bij zullen blijven. Zoals het verlangen naar een ijsje. Lagen we op bed, hoorden we het belletje van de ijscokar van Boschma. Het geluid van de kar kwam steeds dichterbij: "Pa, mogen we een ijsje?" Dan schold hij naar boven dat we onze kop moesten houden. Een ijsje kon er echt niet af! Als we dan toch door bleven zeuren, kwam hij wel eens de trap op om ons een mep te geven met de riem.

Slaan? Dat was vroeger best heel gewoon. Ik zag het overal rondom me heen. Je wende er aan je werd er wel flink van. Zo zie ik dat nu, achteraf. Maar slaan is natuurlijk niet goed.

Het kwam wel eens voor, dat de politie thuis kwam om verhaal te halen over iets. Kwajongensstreken hoor, niks ergs. Een kapotte lamp in een lantaarnpaal of zo. Als oom agent weg was, kreeg ik van vader nog een portie tikken erbij. Of ik het nou verdiend had of niet. Vaders wil was wet. Simpel.

We hoefden al helemaal niet huilend thuis te komen dat we op straat klappen hadden gekregen. Dan kregen we er van pa een portie bovenop: "Hier, ik zal je leren, slaag te krijgen van een ander. Dat overkomt je niet nog een keer!" Zo leerde ik op straat van me af vechten en te overleven door van me af te bijten. Het moest wel, anders ging je ten onder. Mooi is het niet, maar zo ging dat vroeger. Harde levenslessen voor een klein kind, eelt op de ziel.

Ken je het spel "kontenslagertje"? Dat is ook zoiets. De tikker had een stok. Als hij je te pakken kreeg, mocht je een kleur uitzoeken: "Wat kies je, rood, blauw of geel?" "Geel". "Nou dat zijn dan tien slagen!" En dat ging niet zachtjes, er werd pittig op los gемеpt. Niet tot bloedens toe, hoor, maar toch...

Zo leerde je al heel vroeg, dat het leven soms van "au" is. Voor de één meer dan voor de ander, want de portie ellende is niet altijd eerlijk verdeeld. Toen ik, heel veel later, in dienst kwam, vonden ze me ook al zo'n harde. Daar dwong dat nog wel respect af. Dat heb ik aan mijn opvoeding te danken. Met dank aan mijn pa, hij kon niet anders.

Aastraat jaren '50, en maar schrobben met de bezem!

De tonnetjes van de gemeentereiniging zie ik ook nog voor me. Ze werden altijd op maandag leeg gehaald en omgeruild. Dan liep de man van de reiniging met de volle ton door het achteromgangetje naar de kar, soms botste de ene emmer tegen de andere. Dan lag er dus poep in ons steegje. Je denkt toch niet, dat ze dat opruimden? Dat moesten we zelf doen. Of het ging al mis bij het begin, met een speciale haak werden die tonnetjes naar voren getrokken. Dat gleed soms niet zo goed over de stoeptegels, die lagen hier en daar niet helemaal effen. Dan stokte het glijden. En die tonnetjes waren vol! "Sorry", zei de man van de reiniging en liet de bende gewoon liggen. Mochten wij weer aan de slag.

Mijn moeder maakte haar stoepje trouwens een paar keer in de week met de bezem schoon. Groene zeep opkloppen in heet water en maar schrobben.

Toch hadden die vieze tonnetjes ook een mooie kant. Voor ons, kwajongens, dan hè. We haalden ganzenveren uit het park en gingen gluren bij de burens in de straat. Bij de poepdoos. Als je het tonnetje wegschoof, kon dat heel makkelijk. Natuurlijk hadden vooral vrouwenbills onze grote interesse. Eerst goed kijken, want voorlichting, die kreeg je in onze tijd echt nog niet, hoor. Ja, van de straat, maar niet van thuis of op school!

En dan...wat is er leuker, dan een vrouw met zo'n veer aan haar onderkantje te kietelen?. Gillen dat ze kunnen: "leieie, er zit een beest hier!!!"

Ja, wij. "Beesten" van kwajongens van een jaar of tien, elf. Heel onschuldig.

Onze verhuizing naar de Tulpstraat ging met de handkar van Akkerman. Een keer of zeven heen en weer, meer hadden we niet om te verhuizen. Maar mijn jongensjaren heb ik ook daarna gewoon in Het Dal doorgebracht. Ik kwam er graag en mijn vriendjes woonden er immers nog.

Bij de Dijka heb ik lang gewerkt, ik reed heel Noord-Nederland door, soms wel zo'n zestig adresjes op één dag. Hier een doos, daar een buis, of een zakje. Ik werd er zelfs afdelingschef. Maar mijn lichaam werkte niet mee, ik werd overspannen en raakte

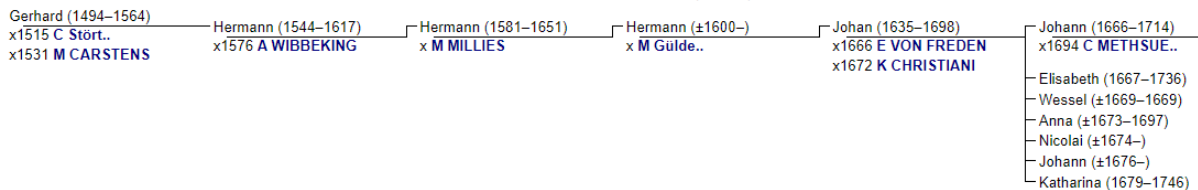

afgekeurd. Na herkeuring werd ik taxichauffeur. Dat heb ik ook nog vijftien jaar gedaan. Man, man, wat 'n mooie fooien kreeg ik in de nacht. Soms wel driehonderd gulden. Als mijn vader dat had mogen meemaken. Hij werkte zich kapot en ik zag in mijn werk hoe de hoge heren van achter hun bureau de kost verdienden, soms letterlijk met de benen er boven op.

Nee, welvaart is niet gelijk verdeeld. Maar ja, het leven is niet altijd eerlijk hè, je moet er zélf wat van maken."

◆ RUYTERS... UIT VEGESACK/BREMEN!

In de Ruyter/Reuter-stamboom zit voor wat betreft de 17e eeuw een 'vernaauwing' die doet vermoeden dat hier allerlei informatie ontbreekt. Het is toch wel héél toevallig als bij drie generaties achter elkaar het enig geboren kind een jongen is, waarmee de stamboom dan wordt voortgezet. Ik bedoel dit gedeelte:

We zien drie **Hermannen** (uit 1544, 1581 en rond 1600) die alle slechts één zoon gekregen hebben; hoogst merkwaardig en dit duidt ongetwijfeld op – nog onbekende – ontbrekende kinderen. Anders gezegd: er moeten veel meer kinderen geweest zijn, maar we hebben er geen weet van. De Baltische afstamming loopt verder via Johan Daniel (uit 1635).

Tot mijn verrassing zette **Ap Schaafstra** mij op het spoor van een Ruyterfamilie uit Bremen. Dit was – net als de Reuters uit Lübeck – een familie gericht op de handel. Het waren hier vooral schippers. Een zeer summiere stamboom begint met **Hinrich Ruyter**, die in 1716 in Vegesack geboren werd. Jammergenoeg kennen we zijn ouders niet. Vegesack was in die tijd een havenplaats zo'n 20 km stroomafwaarts van de Elbe. Tegenwoordig is het een voorstad van Bremen. Pogingen om deze Hinrich in de ons bekende Ruyterfamilie onder te brengen zijn vruchteloos gebleken. Maar gezien alle ontbrekende kinderen in de 17^e eeuw is het bepaald niet uitgesloten dat er een van de Ruyters uit Lübeck zijn geluk gezocht heeft in Vegesack. Het past wel helemaal in het beeld dat we intussen van de Lübeckse Ruyters hebben opgebouwd.

Ik laat deze mogelijke aftakking voorlopig rusten. Hopelijk duikt er nog aanvullende informatie op.

◇ SCHOTERUITERDIJKEN

Op de terugweg vanuit Ossenzijl na afloop van de Ruiterdag in 2014 kwamen we dit bord tegen. Ik las natuurlijk meteen:

SCHOTE **RUITER** DIJKEN

Deze weg ligt op de grens van Friesland en Overijssel vlak bij Schoterzijl en moet gelezen worden als Schoter – uiter – dijken.

Schoter: dat slaat op de grietenij Schoterland; de Tjonger was verreweg de belangrijkste waterafvoer van deze grietenij en stroomde bij Schoterzijl in de Zuiderzee, ook al lag dat dan in Weststellingwerf.

◇ ERUIT ERIN

Eenzelfde woordgrapje staat aan de basis van een nieuwe pagina op de website, waarop ik bijhoud wat er de afgelopen tijd van de website verwijderd is, en wat erbij gekomen is.

Naast de wat grotere zaken waarvan ik melding maak in 'het laatste nieuws' op de homepage, zijn er heel veel kleinere zaken die tot nog toe vrij ongemerkt op de website verschenen en misschien verdwenen. Van deze zaken zal de **ERUIT ERIN** pagina een overzicht geven.

Een overzicht van de wijzigingen in de afgelopen periode:

- **RUITERparade gestopt.**

In de RUITERparade kon elke (De) Ruiters meedoen die iets van zijn hobby, zijn mooie verzameling of misschien een andere interesse wou laten zien aan de andere Ruiters. Als voorbeeld had ik pagina's met mijn foto's en het kantkloswerk van mijn zuster Afke gemaakt.

Kortgezegd: deze (De) Ruiters zijn er blijkbaar niet en met wat pijn in het hart heb ik deze pagina's van de website verwijderd.

- **Stamreeks functioneert weer.**

Een stamreeks is een overzicht van iemands voorouders in rechte mannelijke lijn. In verband met de AVG-privacywet had ik deze mogelijkheid verwijderd, maar met wat extra programmeerwerk heb ik een en ander nu weer functioneel gemaakt, rekening houdend met de AVG-wetgeving. Er zullen dus geen namen van nog levende personen in de stamreeks voorkomen.

Het aanmaken van de stamreeks is eenvoudig:

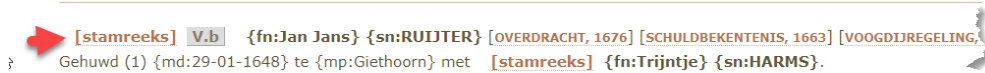

- 1) Zoek jezelf (of je vader of grootvader) op in de stamboom.
- 2) Klik bovenaan het scherm op de optie 'Stamreeks aanmaken':

- 3) Je krijgt dan dezelfde pagina te zien, maar nu staat voor elke naam een link [stamreeks] :

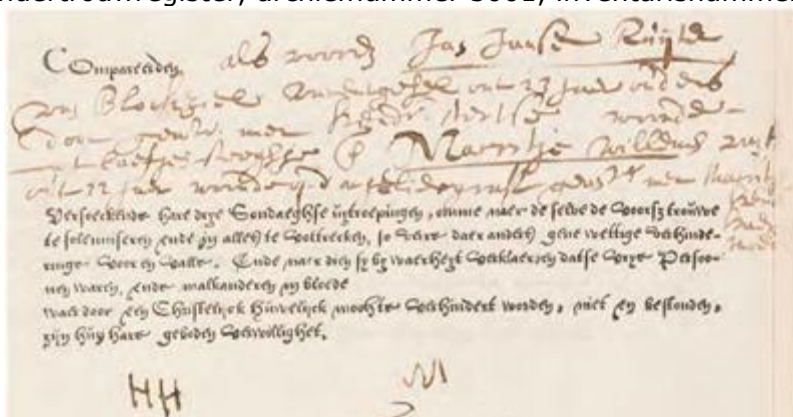
- 4) Als je op deze link klikt, wordt de stamreeks aangemaakt:

- Vanaf het vorige RUITERTJE ben ik begonnen om een Engelse vertaling van deze nieuwsbrief te maken, ten behoeve van familie in de Verenigde Staten en Australië en Zuid-Afrika. Uit correspondentie blijkt dat die behoefte er wel is; deze geëmigreerde familieleden beheersen de Nederlandse taal onvoldoende om het **RUITERTJE** te kunnen lezen, maar zijn vaak nog zeer geïnteresseerd in hun roots. Tegenwoordig kan je de computer een vertaling laten maken, die er al heel aardig uitziet. Met geringe inspanning kan daarna binnen een uur een Engelse versie opgestuurd worden. Ter plekke worden deze dan verder verspreid.

◆ EN NÓG EEN JAN JANS RUIJTER...

Egbert Buning maakte me attent op een aantekening in het ondertrouwregister van Amsterdam (Ondertrouwregister, archiefnummer 5001, inventarisnummer 475):

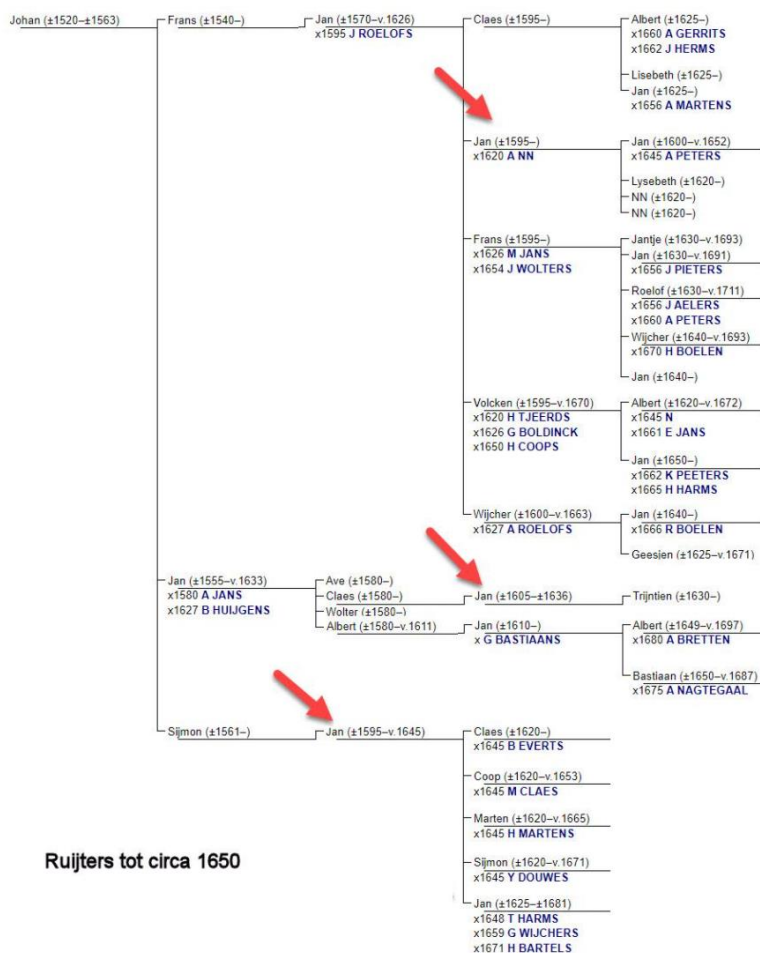
Hertaald (voor leesbaarheid heb ik komma's toegevoegd), met dank aan Marjon:

Den 5 Februari 1656

*Compareerden als vooren Jan Janse Ruijter
van Blockziel, varensgezel, out 23 jaer, ouders
doot, geassi[steert] met Hendri[ck] Aertse woonde
in t luafjes steeghje en Marttje Willems van A[msterdam]
out 22 jaer, woonde op d' anjeliergraft geass[isteert] met Marritje Hendricks
haer moeder*

*versoeckende hare drye Sondaeghse uijtroepingen, omme naer de selve
voors[egde] trouwe te solenniseren ende in alles te voltrecken, so verre daer
anders gene wettige verhinderunge voor en valle. Ende naer dien sij bij
waerheyt verklaerden dat se vrije persoonen waren, ende malkanderen in
bloede waerdoor een Christelijck huwelijck mochte verhindert worden, niet
en bestonden, zijn hun hare geboden verwillighet.*

Allereerst: **Jan Jans Ruijter uit Blokzijl**. Het vreemde is, dat we - ondanks alle Jan Jans Ruijters die we al kennen in dit stadje - deze 23-jarige niet zo maar aan kunnen wijzen. Volgens opgave zou hij geboren zijn in 1632 of 1633. Pakken we onze stamboom erbij:

Snel wordt duidelijk dat er slechts drie plaatsen zijn, waar we deze Jan Jans Ruijter moeten zoeken (zie de rode pijlen).

De bovenste pijl wijst naar de vader van Jan Jans Ruijter die met Aucke Peters was getrouwd. Deze overleed in 1652 en valt dus meteen af.

De onderste pijl wijst naar de vader van Jan Jans Ruijter die we kennen omdat hij aan het hoofd staat van onze familie. Daarmee valt deze plek ook af.

De middelste pijl wijst naar de vader van Trijntien Jans Ruijter, die we kennen als Jan Claesen. We weten dat hij voor 1638 is overleden, want in dat jaar stelt Ave Jans, zijn tante, een nieuw testament op waarin ze Trijntien als erfgename benoemt: [^ AKTE](#)

De Jan Jans Ruijter die we zoeken moet dus een broer zijn van deze Trijntien. Dan is het vreemd dat hij niet mede-erfgename is, maar natuurlijk niet onmogelijk. Trijntien en Jan waren misschien al op zeer jonge leeftijd wees. Volgens de vernoemingsregels zou Jan eigenlijk Claes hebben moeten heten. Dat hij de naam van zijn vader kreeg doet vermoeden dat die al voor de geboorte was overleden. Met zijn 23 jaar had Jan formeel toestemming van zijn ouders nodig om te trouwen; daarom staat er expliciet bij dat zijn ouders reeds overleden zijn.

Onder voorbehoud heb ik Jan op deze plek aan de stamboom toegevoegd, maar ben er vrij zeker van dat dit correct is: [^ STAMBOOM](#)

De ondertekening maakt duidelijk dat zowel Jan als Marrtje de schrijfkunst niet machtig waren. De HH moet aan Jan toebehoren want in de andere is met wat fantasie een M en een W te herkennen. Wellicht zijn het helemaal geen letters maar simpele figuren. Dat Jan zich varensgezel noemt verbaast niet. Tussen Blokzijl en Amsterdam bestond levendige handel; het waren vooral de turven uit de Weerribben die in Amsterdam goed gebruikt konden worden!

De Anjeliërsgracht is gegraven in de eerste helft van de 17e eeuw tijdens de grote stadsuitbreiding, die men de derde uitleg noemt. De gracht is bebouwd vanaf 1650. Marrtje woonde dus in een betrekkelijk nieuw huis.

In 1861 is de Anjeliërsgracht gedempt en draagt sindsdien de naam Westerstraat. We vinden deze straat in het noordelijke gedeelte van de Jordaan. De Laafjessteeg bestaat eveneens niet meer, maar zal ongetwijfeld in de buurt van de Looiersgracht gelegen hebben. Een laaf werd gebruikt bij het leerlooien.

De Noorderkerk bevindt zich praktisch aan het eind van de Anjeliërsgracht; wellicht zijn ze aan deze gracht blijven wonen.

Naschrift:

Jan Jans Ruijter en Marrtje zijn in ieder geval in Amsterdam blijven wonen. In het doopboek van de Noorderkerk vinden we deze doop op 26 december 1656 van hun dochter Aeltien :

Jan Janß wuyter
marithe wyllems Adtidy
Femtidy wyllems

De moeder heet hier Marike, en doopgetuige is blijkbaar een zuster van haar: Femetien Willems.

Tenslotte wordt op 22-08-1659 in de Westerkerk hun zoon Jan gedoopt. De moeder wordt hier Merrijken Willems genoemd en doopgetuige is Leijsebet Pieters:

Jan Jan wuyter
Merrijken willems
Leijsebet pieters

Bij verder onderzoek in dit archief komen wellicht nog aanvullende gegevens boven water. We zijn benieuwd!

